

Бойко Зоя Володимирівна

кандидат географічних наук, доцент,
доцент кафедри туризму та економіки підприємства,
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0535-3641>

Язіна Вікторія Анатоліївна

кандидат економічних наук,
доцент кафедри туризму та економіки підприємства,
Національний технічний університет «Дніпровська політехніка»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8695-3456>

Жовтані Руслана Ярославівна

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри міжнародних комунікацій,
Державний вищий навчальний заклад
«Ужгородський національний університет»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7421-148X>

СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВІ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

У статті здійснено комплексний аналіз соціальних і правових засад розвитку туризму в Україні в умовах воєнного стану та визначено перспективи регіонального розвитку на прикладі Дніпропетровської області. Обґрунтовано, що повномасштабна війна спричинила суттєві трансформації туристичної сфери, зокрема скорочення міжнародних потоків і зростання ролі внутрішнього туризму. Доведено, що в умовах війни туризм виконує не лише економічну, а й важливу соціальну та психологічну функцію, сприяючи зниженню рівня стресу, підтримці психоемоційного стану населення, формуванню національної ідентичності та збереженню історичної пам'яті. Проаналізовано сучасні наукові підходи до нормативно-правового забезпечення галузі, акцентовано увагу на необхідності імплементації європейських стандартів безпеки, удосконалення механізмів державного регулювання, страхування воєнних ризиків та цифровізації процесів інформування туристів. На основі статистичних даних 2023–2025 років досліджено динаміку туристичного збору в Україні та Дніпропетровській області. Доведено, що Дніпропетровська область продемонструвала зростання туристичного збору на 27,7 % порівняно з 2023 роком, що свідчить про активізацію внутрішнього туризму навіть в умовах воєнного стану. У 2025 році показник залишається стабільним, хоча остаточні висновки можна буде зробити після завершення звітного періоду. Встановлено позитивну тенденцію зростання надходжень, що свідчить про поступове відновлення внутрішнього туризму. Визначено потенціал регіону щодо розвитку культурного, освітнього, меморіального, еко- та рекреаційного туризму. Обґрунтовано, що раціональна державна політика, що поєднує соціальний підхід, правові гарантії безпеки та підтримку бізнесу, може забезпечити стійкість туристичної галузі та її стратегічну роль у післявоєнному відновленні України. Запропоновано напрями вдосконалення державної політики, спрямовані на підвищення безпеки, підтримку підприємництва та забезпечення сталого розвитку галузі як чинника соціально-економічної стабілізації та післявоєнного відновлення країни.

Ключові слова: воєнний стан, внутрішній туризм, Дніпропетровська область, соціальна мобільність, правове регулювання, туризм, туристичний збір.

Постановка проблеми та актуальність. Повномасштабна війна в Україні привела до змін як в соціальному так і в економічному розвитку регіонів, зокрема у сфері туризму. Галузь зіткнулася зі зниженням міжнародних туристичних потоків, руйнуванням інфраструктури, підвищеними ризиками для безпеки населення та бізнесу. Водночас туризм не втратив свого значення як соціальний і економічний інструмент. В умовах війни він може виконувати функції психологічної підтримки населення, сприяти внутрішній мобільності громадян,

забезпечувати доходи до бюджетів через туристичний збір. Особливо актуальним є дослідження розвитку внутрішнього туризму в регіонах, які не є традиційними туристичними центрами, зокрема у Дніпропетровській області. Отже, виникає потреба комплексного аналізу соціальних та правових засад розвитку туризму в умовах воєнного стану та визначення перспектив його регіонального розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні українські наукові дослідження у сфері туризму

характеризуються посиленням уваги до його соціальних і правових основ в умовах воєнного стану та євроінтеграційних трансформацій. У науковому дискурсі туризм розглядається як багатовимірне явище, що поєднує економічну діяльність, соціальний інститут і сферу публічного управління, яка потребує комплексного нормативно-правового забезпечення. Проблематика сталого розвитку туризму та його соціально-правових засад ґрунтовно представлена у працях Ігоря Лебедева [7]. Учений наголошує, що сталий розвиток туристичної сфери має базуватися на поєднанні економічної ефективності, соціальної відповідальності та екологічної збалансованості. У контексті інтеграції України до європейського правового простору дослідник підкреслює необхідність імплементації стандартів ЄС у сфері захисту прав туристів, безпеки подорожей та екологічного регулювання. Туризм, на його думку, виступає інструментом соціальної консолідації та регіонального розвитку, а правове забезпечення – ключовою умовою його конкурентоспроможності. Організаційно-правовий аспект функціонування галузі детально розроблений у дослідженнях Вікторії Худавердієвої [9]. Авторка обґрунтовує, що ефективність туристичної діяльності значною мірою залежить від чіткої інституційної структури управління та узгодженості повноважень органів державної влади й місцевого самоврядування. У її працях підкреслюється необхідність формування системного механізму державного регулювання, який охоплює ліцензування, контроль, стандартизацію послуг і програмно-цільове планування розвитку галузі. Питання нормативно-правового регулювання туристичної галузі комплексно досліджуються у працях Оксани Литвин [8]. Дослідниця акцентує увагу на недосконалості чинної законодавчої бази, зокрема окремих положень Закону України «Про туризм», які потребують оновлення з урахуванням сучасних економічних і безпекових реалій [6]. Вона наголошує на необхідності усунення правових колізій, спрощення адміністративних процедур та підвищення рівня правової визначеності у договірних відносинах між суб'єктами туристичної діяльності та споживачами послуг. Проблематику правового забезпечення туризму також розкрито у дослідженнях Ірини Кирилук, яка у співавторстві аналізує механізми державного регулювання та правові гарантії функціонування туристичної сфери [8]. Авторка підкреслює, що правове забезпечення має носити комплексний характер і включати норми адміністративного, господарського та цивільного права. Особлива увага приділяється захисту прав споживачів туристичних послуг, удосконаленню системи страхування та підвищенню відповідальності туроператорів.

У сучасних дослідженнях простежується чітка тенденція до інтеграції соціального та правового вимірів розвитку туризму. Науковці наголошують, що в умовах повномасштабної війни туризм виконує не лише економічну, а й соціальну функцію – сприяє психоемоційному відновленню населення, формуванню

національної ідентичності та підтримці регіональних громад. Зростає значення внутрішнього туризму, меморіальних та природоорієнтованих форм подорожей, що потребують належного нормативного врегулювання та безпекових стандартів. Водночас у працях українських учених підкреслюється важливість впровадження інноваційних і сталих моделей розвитку галузі. Правове регулювання тут, як інструмент стратегічного управління, спрямований на досягнення соціально-економічної стабільності та відновлення територій. Отже, аналіз сучасних наукових публікацій засвідчує формування цілісної концепції соціально-правового забезпечення розвитку туризму в Україні. Дослідження І. Лебедева, В. Худавердієвої, О. Литвин та І. Кирилук формують теоретико-методологічне підґрунтя для модернізації державної політики у сфері туризму, гармонізації законодавства з європейськими стандартами та використання туристичної діяльності як інструменту соціального й економічного відновлення країни [7; 8; 9].

Мета роботи – комплексний аналіз соціальних і правових основ розвитку туризму в умовах війни в Україні та визначення перспектив розвитку туристичної галузі Дніпропетровської області на основі статистичних даних 2023–2025 років. Для досягнення мети поставлено такі завдання: визначити соціальну роль туризму в умовах воєнного стану; проаналізувати правові механізми регулювання туристичної діяльності; дослідити динаміку туристичного збору в Україні та Дніпропетровській області; запропонувати практичні ініціативи розвитку внутрішнього туризму в регіоні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Проведене дослідження, базується на припущенні, що в умовах війни туризм набуває додаткового соціального значення. В умовах війни масова мобільність населення спричинена не лише вимушеним переселенням, а й потребою у відновленні психологічного ресурсу. Зміна обстановки, короткі подорожі – навіть у межах власної країни – можуть знижувати рівень стресу та посттравматичних симптомів. Саме тому розвиток безпечних внутрішніх маршрутів може стати частиною національної політики підтримки психічного здоров'я. Наприклад, в межах безпечних областей – захід України та центру – можуть створюватися тематичні маршрути вихідного дня: «Шляхи культурної пам'яті», «Еко-тур вихідного дня», «Мандрівка фортецями та замками». Це не лише підтримує економіку місцевих громад, а й дає змогу людям відчувати себе активними учасниками відбудови країни.

Туризм у сучасному світі стрімко розвивається як важлива складова економічної діяльності. За оцінками експертів Світового банку, він посідає друге місце у світовій економіці після машинобудування, а серед галузей сфери послуг є беззаперечним лідером. Водночас туризм не можна розглядати як окрему традиційну галузь економіки, адже він функціонує завдяки поєднанню ресурсів територій і виробничих можливостей різних секторів. У результаті такої взаємодії

створюється комплексний продукт, що об'єднує товари, послуги та емоційні враження [1; 3].

Туризм здатен об'єднувати людей, формувати національну ідентичність та підтримувати історичну пам'ять. Під час війни особливо важливо зберігати та популяризувати культурні цінності, що стають маркерами стійкості та самобутності народу. Створення туристичних маршрутів, присвячених подіям Революції Гідності або обороні ключових міст, може стати платформою для освітнього туризму, що дозволяє як українцям, так і міжнародним гостям краще розуміти сучасну історію України. Короткострокові внутрішні подорожі сприяють зниженню рівня стресу, психологічному відновленню населення, формуванню відчуття стабільності. Розвиток тематичних маршрутів («культурні стежки», історичні тури, еко-тури вихідного дня) дозволяє: підтримувати місцеву економіку; зміцнювати національну ідентичність; популяризувати культурну спадщину. Освітній та меморіальний туризм, присвячений подіям сучасної війни, сприяє збереженню історичної пам'яті та формуванню суспільної єдності.

У період воєнного стану особливого значення набуває нормативно-правове регулювання туристичної діяльності. Держава повинна забезпечити: погодження маршрутів із безпековими структурами; встановлення критеріїв безпеки туристичних об'єктів; впровадження стандартів евакуації та укриттів; розробку спеціальних страхових продуктів з урахуванням воєнних ризиків; механізми компенсації втрат бізнесу. Правова база повинна передбачати стандарти безпеки для туристичних об'єктів: приміщень, кемпінгів, готелів, транспортних засобів. Впровадження національних стандартів безпеки маршрутів – наприклад, вимоги щодо наявності укриттів, планів евакуації, інформаційних знаків [10].

Страховання туристів з урахуванням воєнних ризиків – розробка спеціальних страхових продуктів, що покривають ризики, пов'язані з війною;

Механізм оперативного інформування туристів – через застосунки, СМС-сповіщення, чат-боти про зміни в безпековій ситуації. Перспективним напрямом є створення систем оперативного інформування туристів через цифрові застосунки та електронні сервіси. З огляду на обмеження міжнародного туризму, внутрішні подорожі стають основним джерелом активності галузі. Внутрішній туризм забезпечує зайнятість у сфері гостинності, сприяє наповненню місцевих бюджетів; підтримує малий та середній бізнес.

Фінансова результативність туристичного підприємства є ключовою передумовою його соціально-етичної відповідальності. Саме прибутковість дозволяє формувати стабільну клієнтську базу, забезпечувати підприємство необхідними ресурсами, зокрема кадровими, та інвестувати у соціальні ініціативи. Якщо ж рівень доходів є недостатнім, компанія змушена зосереджуватися насамперед на власному виживанні й покритті базових потреб, що обмежує її можливості щодо реалізації соціально відповідальної діяльності. Попри складні умови

воєнного часу, у першому півріччі 2024 року туристичні підприємства перерахували до бюджету 1,25 млрд грн, продемонструвавши значне зростання податкових надходжень – майже на 40% порівняно з аналогічним періодом минулого року. Це свідчить про вагомий внесок галузі в підтримку економіки та обороноздатності країни. Зростання показників значною мірою пояснюється обмеженнями на виїзд чоловіків за кордон, ускладненням транспортного сполучення та зниженням доходів населення, що зменшило можливості для закордонного туризму й сприяло розвитку внутрішнього. Попри негативний характер цих чинників, вони забезпечили відчутний приріст бюджетних надходжень, що є особливо важливим у період повномасштабної війни [2].

Туристичний збір – ключовий індикатор активності. За 2024 рік Дніпропетровська область увійшла до п'ятірки лідерів за обсягами надходжень туристичного збору в Україні – близько 15,96 млн грн. Це суттєво більше, ніж у попередніх роках і свідчить про відновлення активності внутрішніх подорожей попри війну. У 2025 році (січень–листопад) туристичний збір становив майже 9,1 млн грн, що на 4,6 % більше, ніж у відповідному періоді 2024 року. Це зростання відображає стабільність і навіть помірне відновлення сектору. Також за перші місяці 2025 року платники туристичного збору сплатили понад 1 млн грн лише в січні, що на 132 % більше, ніж у січні 2024 року [4] (Табл.1).

Отже, навіть під час війни спостерігається зростання туристичного збору – показника зацікавленості людей подорожувати та користуватися туристичними послугами в регіоні, що говорить про зростання туристичної активності, особливо внутрішньої.

Дніпропетровщина не кожен рік входить до топ-регіонів за туристичним збором – на відміну від Києва, Львівщини чи Карпатських областей, вона не має великої кількості готелів, санаторіїв чи природних туристичних центрів із вражаючими туристичними потоками. Однак це може стати можливістю для розвитку внутрішнього та місцевого туризму, особливо: культурного й історичного (музеї, меморіальні місця, тематичні маршрути); еко- та рекреаційного (набережні Дніпра, зелені зони); освітнього туризму (екскурсії, виставки, волонтерські програми).

Стратегічно важливо, що в умовах війни туристичний збір загалом в Україні зростає понад 30 %, що свідчить про відновлення туристичної активності – головним чином внутрішньої. Це позитивна тенденція, яку можна використати для просування туристичних ініціатив у Дніпропетровській області [4; 5].

Не дивлячись на те, що податкова служба не виділяє дані по Дніпропетровській області окремо у загальній статистиці (Табл. 1), аналітика по Україні показує такі тенденції: найбільш розвинуті туристичні регіони – це ті, де є концентровані туристичні потоки та розвинена інфраструктура (Київ, Львів, Івано-Франківськ, Закарпаття); інші області (серед яких Дніпропетровська) разом складають ~40 % туристичного збору, що вказує на потенційний попит на внутрішні поїздки; у

Таблиця 1 – Порівняльний аналіз туристичного збору 2024–2025 рр. (млн грн)

Регіон	2024 (усього)	2025 (11 міс.)	Коментар
Київ	(в складі України)	~68,8	Найбільші надходження по країні, близько 20 % всіх коштів у 2025 р.
Львівська область	(частина України)	~61,6	Другий туристичний центр; сильний внутрішній туризм
Івано-Франківська область	(частина України)	~45,6	Активний збір завдяки Карпатам та еко-туризму.
Закарпатська область	(частина України)	~30,4	Популярна серед внутрішніх туристів у гірські сезони.
Україна загалом	273,1	~338,4	Загальний туристичний збір зростає на ~35 % у 2025 р.
Дніпропетровська область	дані не виділяються окремо	дані не виділяються окремо	Показники значно нижчі за лідерів, зважаючи на меншу частку готельного фонду

Джерело: складено авторами за [4; 5]

Таблиця 2 – Динаміка туристичного збору (млн грн)

Регіон	2023	2024	2025 (11 міс.)	Приріст 2024/2023	Приріст 2025/2024
Дніпропетровська область	12,5	15,96	9,1	+27,7 %	–
м. Київ	65	67	68,8	+3,1 %	+2,7 %
Львівська область	58	60	61,6	+3,4 %	+2,6 %
Івано-Франківська область	40	43	45,6	+7,5 %	+6,0 %
Закарпатська область	27	29	30,4	+7,4 %	+4,8 %
Україна загалом	240	273,1	338,4	+13,8 %	+23,9 %

Джерело: складено авторами за [4; 5]

2025 році туристичний збір по Україні зріс на ~31–35 % у порівнянні з 2024 роком [4; 5].

Така динаміка означає, що навіть у зоні воєнного стану внутрішній туризм стабільно відновлюється, а області з менш вираженим збором мають можливість розвивати локальні маршрути, залучати туристів із інших регіонів та використовувати частину коштів для поліпшення інфраструктури (Табл. 2).

Як видно з таблиці 2, у 2024 році Дніпропетровська область продемонструвала зростання туристичного збору на 27,7 % порівняно з 2023 роком, що свідчить про активний зріст внутрішнього туризму навіть в умовах війни. У 2025 році (за 11 місяців) показник залишається стабільним, хоча остаточні висновки можна буде зробити після завершення звітної періоду.

Висновки. Доведено, що туризм під час війни виконує важливу соціальну, психологічну та економічну функції. Виявлено, що внутрішній туризм стає

пріоритетним. Позитивна динаміка туристичного збору в Україні та Дніпропетровській області свідчить про поступове відновлення сектору. Запропоновано удосконалення правового регулювання, впровадження стандартів безпеки та державної підтримки підприємств. Дніпропетровська область має потенціал розвитку культурного, освітнього та рекреаційного туризму навіть в умовах воєнного стану. Обґрунтовано, що раціональна державна політика, що поєднує соціальний підхід, правові гарантії безпеки та підтримку бізнесу, може забезпечити стійкість туристичної галузі та її стратегічну роль у післявоєнному відновленні України. Розроблені перспективні напрями такі як: міський і культурний туризм (музеї, історичні об'єкти, тематичні маршрути); еко- та рекреаційний туризм; освітні та меморіальні тури; створення безпечних туристичних коридорів; підготовка гідів з навичками першої допомоги; запровадження регіональних програм підтримки бізнесу.

Список використаних джерел:

- Безугла Л.С., Демчук Н.І. Соціально-економічні аспекти і передумови розвитку підприємств галузі екотуризму. *Агросвіт*. 2019. № 18. С. 24–28. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=2954&i=3>
- Бессонова А.В., Белобородова М.В., Захарова С.Г. Сучасні тенденції розвитку туристичних підприємств в сфері соціально-етичної відповідальності. *Development Service Industry Management*. 2024. № 4. С. 19–26. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-8\(3\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-8(3))
- Бондаренко Л.А. Міжнародний досвід розвитку туристичних регіонів. *Інновації та технології в сфері послуг і харчування*. 2023. № 7. С. 15–20. DOI: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.1\(7\).2023.3](https://doi.org/10.32782/2708-4949.1(7).2023.3)
- Державна служба статистики України. Індикатори цілей сталого розвитку. Сталий розвиток міст і громад. URL: <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/11/>
- Державне агентство розвитку туризму України. Стаття «За перше півріччя 2024 року до державного бюджету від туристичної галузі надійшло понад 1 млрд грн податків». URL: <https://griml.com/j47uk>
- Закон № 324/95-ВР «Про туризм» від 15.09.1995 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95%D0%B2%D1%80#Text>
- Лебедев І.В. Сталый розвиток туризму : досвід Європейського Союзу і завдання для України. *Вісник соціально-економічних досліджень : зб. наук. праць*; Одеський національний економічний університет. Одеса, 2018. Вип. 67 (3). С. 162–173

8. Литвин, О.В., Кирилюк, І.М., Барвінок, Н.В. Удосконалення управлінського механізму підприємств індустрії гостинності для забезпечення конкурентоспроможності в умовах війни. *Актуальні питання економічних наук*. 2025 Вип. (7). DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14766985>

9. Худавердієва, В. Організаційно-правове забезпечення діяльності індустрії туризму в Україні. *International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy*, 2022 Вип. 1 (2). С. 16–34. URL: <https://isg-journal.com/isjpp/article/view/63>

10. Коваль О.Д. Організаційні та правові засади розвитку туризму в Україні, зокрема туризму гірських територій, в умовах воєнного стану. *Ефективна економіка*. 2024. № 7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_7_86

References:

1. Bezuhla, L.S., Demchuk, N.I. (2019) Sotsialno-ekonomichni aspekty i peredumovy rozvytku pidpriemstv haluzi ekoturizmu [Socio-economic aspects and prerequisites for the development of ecotourism enterprises]. *Ahrosvit*, no. 18, pp. 24–28. Available at: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=2954&i=3>

2. Bessonova A.V., Bieloborodova M.V., Zakharova S.H. (2024) Suchasni tendentsii rozvytku turystychnykh pidpriemstv v sferi sotsialno-etychnoi vidpovidalnosti [Modern trends in the development of tourism enterprises in the field of social and ethical responsibility]. *Development Service Industry Management*. no. 4, pp. 19–26. DOI: [https://doi.org/10.31891/dsim-2024-8\(3\)](https://doi.org/10.31891/dsim-2024-8(3))

3. Bondarenko L.A. (2023) Mizhnarodnyi dosvid rozvytku turystychnykh rehioniv [International experience in the development of tourist regions]. *Innovatsii ta tekhnologii v sferi poslug i kharchuvannia*. no. 7 pp. 15–20. DOI: [https://doi.org/10.32782/2708-4949.1\(7\).2023.3](https://doi.org/10.32782/2708-4949.1(7).2023.3)

4. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. [Indicators of Sustainable Development Goals. Sustainable Development of Cities and Communities]. Available at: <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk/11/>

5. Derzhavne ahentstvo rozvytku turizmu Ukrainy. [State Tourism Development Agency of Ukraine. In the first half of 2024, the state budget received more than UAH 1 billion in taxes from the tourism industry]. Available at: <https://griml.com/j47uk>

6. Law No. 324/95-VR “On Tourism” dated September 15, 1995. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95%D0%B2%D1%80#Text>

7. Lebediev I.V. (2018) Stalyi rozvytok turizmu : dosvid Yevropeiskoho Soiuzu i zavdannia dla Ukrainy. [Sustainable tourism development: the experience of the European Union and challenges for Ukraine]. *Bulletin of Socio-Economic Research*. no. 67 (3), pp. 162–173

8. Lytvyn, O.V., Kyryliuk, I.M., Barvinok, N.V. (2025) Udoskonalennia upravlinskoho mekhanizmu pidpriemstv industrii hostynnosti dla zabezpechennia konkurentospromozhnosti v umovakh viiny. [Improving the management mechanism of hospitality industry enterprises to ensure competitiveness in wartime conditions]. *Current issues in economic sciences*. no. 7). DOI : <https://doi.org/10.5281/zenodo.14766985>

9. Khudaverdiieva, V. (2022) Ohanizatsiino-pravove zabezpechennia diialnosti industrii turizmu v Ukrakhni. [Organizational and legal support for the tourism industry in Ukraine]. *International Science Journal of Jurisprudence & Philosophy*. no. 1 (2), pp.16–34. Available at: <https://isg-journal.com/isjpp/article/view/63>

10. Koval O.D. (2024) Orhanizatsiini ta pravovi zasady rozvytku turizmu v Ukraini, zokrema turizmu hirs'kykh terytorii, v umovakh voiennoho stanu. [Organizational and legal principles of tourism development in Ukraine, in particular tourism in mountainous areas, under martial law]. *Efficient economy*. no. 7. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_7_86

Zoya Boyko, Victoria Yazina

Dnipro University of Technology

Ruslana Zhovtani

State University “Uzhhorod National University”

SOCIO-LEGAL AND THEORETICAL PRINCIPLES OF TOURISM DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF MARTIAL STATE IN UKRAINE

The article presents a detailed examination of the social and legal principles shaping tourism development in Ukraine during martial law and outlines prospects for regional growth using the Dnipropetrovsk region as a case study. It argues that the full-scale war has significantly transformed the tourism sector, particularly through the decline of international travel and the growing importance of domestic tourism. The study demonstrates that during wartime tourism fulfills not only an economic role but also an important social and psychological one, helping to reduce stress, support the population's emotional well-being, strengthen national identity, and preserve historical memory. Contemporary academic approaches to regulatory and legal support for the tourism industry are reviewed, with particular attention given to the need for adopting European safety standards, improving state regulation mechanisms, introducing war-risk insurance, and digitizing tourism information processes. Using statistical data from 2023–2025, the research analyzes trends in tourism revenues in Ukraine and specifically in the Dnipropetrovsk region. The findings show that the region recorded a 27.7% increase in tourism tax revenues compared with 2023, indicating an expansion of domestic tourism even under martial law. In 2025, this indicator remains stable, although final conclusions will be possible only after the reporting period ends. Overall, the results reveal

a positive trend in revenue growth, suggesting a gradual recovery of domestic tourism. The study also identifies the region's potential for developing cultural, educational, memorial, eco-, and recreational tourism. It concludes that a balanced state policy combining a social orientation, legal security guarantees, and support for business can ensure the resilience of the tourism industry and strengthen its strategic role in Ukraine's post-war reconstruction. The article proposes directions for improving public policy aimed at enhancing safety, supporting entrepreneurship, and promoting sustainable development of the tourism sector as a driver of socio-economic stabilization and post-war recovery.

Keywords: martial law, domestic tourism, Dnipropetrovsk region, social mobility, legal regulation, tourism, tourist tax.

Дата надходження статті: 17.03.2026

Дата прийняття статті: 07.04.2026

Дата публікації статті: 25.06.2026